

Universitätsbibliothek Paderborn

**Libelli Cvivsdam Antverpiæ Nvper Editi Contra
Serenissimvm D. Ioannem ab Austria, Gubernatorem
generalem inferioris Germaniæ, qua parte conscientiæ, vt
vocant, libertas in eo requiritur, brevis & ...**

Lens, Jean de

Lovanii, 1578

Decimooctauo sic aliquando premi castra sanctorum ab haereticis & schismaticis, vt necesse sit quaedam tolerare, qu[a]e contra religionem fiunt, ne grauior ecclesiae pressura suscitetur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30345

ET quia heretici uti in sua paucitate metuunt, ita saepe numero sunt in sua multitudine metuendi: existit saepe tolerandi necessitas quaedam, qua minora perferuntur incommoda, ne si haec tollere mediteris, graviora consequatur. Sic enim & humanae leges quibus populi reguntur, minoribus malefactoribus, ne maiora committerentur, dedere licentiam: & ea tamen quae impunita relinquunt, iustissimè diuina providentia puniuntur. Lex ipsa diuina per Moysen Israelitico populo data, nonne diuortium propter Iudaici cordis duritiam tolerauit? Huc & illud D. Augustini pertinet, Aufer meretrices de rebus humanis, & omnia turbaueris libidinibus. Obtulit Loth Sodomitis filias, ut tolerabilius in foeminas committeretur quod in viros perpetrari horrebat. Leuita similiter Ephrahus, cum in filios Belial peregrinus incidisset, tradere suam concubinam maluit illudendam, quam illum contra naturam libidinis furorem perpeti. Cum enim duo fuerint iniustitiae vel impietatis mala proposita, quorum vtrumque propulsare & effugere nequeamus, tolerare quod minus est ac permittere licet, ne grauius atque nocentius alterum perferre cogamur. Et quemadmodum beatus Apostolus insinuat, facienda quidem nunquam mala sunt

Lib. 2. de ordine c. 4.

Genes. 19.

Iudic. 19.

Roma. 36.

vt

vt eueniant bona. Sed non eadem sunt ma-
 lum facere, & quod ab alio fiat, quando id
 impedire non possis, cum gemitu tolerare.
 Cum itaque Iustinus Imperator, Arianis
 suas basilicas adimere decreuisset, atque id
 Theodoricus Arianus, qui tum graui iugo
 pressam tenebat Italiã, rescuisset: ob eam-
 que rem aduocato Ioanne pontifice decla-
 rasset vniuersam Italiam se ferro flammaq;
 vastaturum, si suum Iustinus decretum im-
 plessset, profectus Constantinopolim Ponti-
 fex & Ariani, vt adhuc suis in basilicis tole-
 rantur impetrauit, & Italiae hac ratione
 vt parceretur effecit. Quid autem mirum si
 & Beatus Athanasius Arianis basilicam in
 Alexandrina Ecclesia permiserit, cum &
 hoc Imperator peteret, & Arianorum tanta
 esset vis, vt compluribus in locis Catholi-
 cos suis è templis exturbaret? Quid mirum,
 si similem ob causam & Iouinianus fortasse
 nemini se quoquo modo credentium mo-
 lestum fore dixerit, & Valentinianus Aria-
 nis negauerit se fore importunum? Theo-
 dosius quoque sectas aliquot extra Con-
 stantinopolim oratoria fabricare, Nouatia-
 nos verò, quod & quieti essent, & magis in-
 ter se concordēs, intra urbem etiam Eccle-
 sias habere permisit. Sed idem tamen Euno-
 mium, qui Constantinopoli collectas domi-
 facie.

*In pontifi-
 cali.*

*Lib. 4. tri-
 part. e. 30.*

*Lib. 9. tri-
 part. cap. 7.*

faciebat, & conscriptos à se libros recitabat, ita vt eius doctrina multi corrumpentur, multauit exilio, acriterque est persecutus: Declarans etiam hoc exemplo suo, in eos maximè seueritatis neruos intendi oportere, qui doctrinæ suæ virus fundere spargereque nō desistunt. Sed nec illa eius incognita lex est, quam è Thessalonica populo Cōstantinopolitano proposuit, seruariq; magna seueritate, adiuncta vindictæ comminatione, præcepit. Fuerant & Donatistæ Imperatoris decreto suis pulsi basilicis, sed eas Marcellinus quidam cognitor ab Imperatore datus, in ea causa quæ inter Catholicos & Donatistas versabatur, reddidit: vt eos hoc modo beneficijs ad conferendum inuitaret. Id quod eum notat Augustinus sine imperiali iussione fecisse. *Initio collatæ primæ diei in breui:culo contra Donatistas.* Vtcunque autem eius sese consilium iudiciumque in ea causa habuerit, constat hæc duo differre plurimum, tolerare quod alioqui nolis, quo vel magnum quodpiam bonum consequare, vel ingens malū excludas: & sic Ecclesiam instituendam esse putare, vt nisi cuique quod velit credendi profitendique sit concessa libertas, contra rationem aut scripturam diuinam quicquam agi videatur. Posterius hoc sequuntur hæretici, dum pro veteri sua consuetudine, prioribusque

E busque

busque sæculis noto more flagitant libertatem: dum fures, homicidas, incendiarios & medio tolli iustitiæ seueritate patiuntur: fidei verò corruptoribus, Christi exufflatoribus, & per religionum prophanas nouitates, pugnasque verborum, grauissimis reipublicæ perturbatoribus, impunitatem concedi volunt. Scilicet ne contra Dominicam iustionem ante tempus eradicentur zizania, quasi non scelerati omnes ad zizaniorum numerum pertinerent; & quasi non aliud esset ecclesiasticam aream hoc tempore velut sumpto ventilabro ab omni malorum palea velle repurgatam, (quod quoniam Domini proprium est, extremique iudicii, verbis Euangelicis prohibetur) aliud in nocentiores quosdam ac nepharios Reipublicæ dissipatores, edere exempla iustitiæ, quibus ceteri terreantur. Illud verò prius & Episcopi quidam & Vniuersitates sequutæ sunt, quæ præsentis tum necessitatis statusque rerum habita ratione, aliud nihil quàm quod erat in Hollandia & Zelandia malum, tolerandum aliquantisper esse iudicarunt. Non leuem illam sequuta sunt de dono Dei ratiocinationem: qua non nesciunt hæreticos contra legitimas superiores potestates vti solitos esse: quam si sequuta fuissent, non ad tempus, sed semper, non in Hollandia

Matth. 13.

*Matth. 3.
Cōsulatur
Cyprianus
lib. 3. epist.
epistola 3.*

duntaxat ac Zelandia perpeti, sed omnibus in hisce prouinciis istius generis libertatem probare debuissent. Sed neque delectare potuit eos exemplar Germanicum, vbi sciunt Caluini discipulos quibus in locis obtinent principatum, Romanæ fidei homines secum in sua professione perferre non posse. Quos igitur illic non perferunt, hic sperare potuimus esse laturus? Quibus autem in locis obtinet Lutheranismus, facilius audio coire posse concordiam: quod quietiores illi sint, minusque se dogmatum aduersitate ab hominibus catholicis seuererint. Quales si hic istos Libertinos haberemus, tum paulo ab iis congruentius ad exempli Germanici considerationem vocaremur.

QV ID porro minus candidum, quam CAPV B
XIX. conditiones pacis Gandauensis conari ad perpetuam quandam & vbique stabiliendam in omni religione trahere libertatem? Cum certum sit pacem illam hac lege coisse, ut cæteris quidem in prouinciis Catholica & Romana religio, uti antea, teneretur. In Hollandia verò & Zelandia religionis exercitium in suis, ut tunc erat, locis permetteretur tantisper, dum esset aliquid ea de re per status patriæ generales constitutum. Vbi imprimis Art. 3. 4. 5. neque iudicium statibus de religione committe-

E 2   batur,